

NØTTEKRÅKA

Skal enda mer søppel fortrenge de sjeldne sommerfuglene på Isi?

Per Seglen (foto) har kartlagt de unike biologiske verdiene i Isi-området. Blant annet har han funnet 778 forskjellige sommerfuglarter i området, over 40 av disse står på den nasjonale rødlista over sjeldne og utryddingstruede arter. Den foreslåtte utvidelsen av Isi Avfallspark kan ødelegge det unike økologiske samspillet i området.

Les mer om dette:

Sommerfuglene

på side 3

Hageavfall

på side 6

Kolsåsbanen

på side 8

Sandviks-
vassdraget

på side 10

Lysakerelvas
Venner

på side 12

Vi lykkes best når vi er konstruktive og søker samarbeid og dialog med andre.

Takk først for alle positive tilbakemeldinger når det gjelder ”den nye” Nøttekråka. Det er tydelig at bladet vårt oppleves som mer spennende og lesbart i sin nye form. Vårt mål er å kunne spre interesse for og kunnskap om vårt syn og våre vurderinger også utenfor vår egen medlemskrets. Først da kan vi bli hørt. Og blir vi hørt, har vi også mulighet for at våre argumenter blir tatt hensyn til. Bladet er et godt talerør - i tillegg vil personlig dialog og samarbeid med andre grupperinger i de enkelte sakene være avgjørende for å kunne lykkes.

STOR UTVIDELSE PÅ ISI?

På de neste sidene kan du lese om utfordringene i forbindelse med planene om utvidelser ved Isi avfallsanlegg og om vår kartlegging av de unike naturverdiene i området. Vi har allerede hatt møte med Plan- og miljøutvalget om saken. Vi deltok også på en befaring med utvalget til Isi. En god dialog er i tillegg opprettet med kommunens ansvarlige for avfallshåndtering, Anne Johanne Enger, og vi har allerede deltatt på en idédugnad for å gi kommunen innspill til håndtering av hageavfall.

E18 OG DOBBELTPORET

Sammen med Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) og Naturvernforbundet i Asker har vi sett nærmere på et felles engasjement når det gjelder løsning av trafikksituasjonen mellom Asker og Oslo. Vi mener det er et for ensidig fokus på en utvidelse av E18 og vi ønsker i sterkere grad å belyse helheten, slik at kreative ideer når det gjelder kollektivavviklingen (tog/buss/bane) i sterkere grad blir tatt med i vurderingen.

Drivingen av Jernbaneverkets tunnel mellom Sandvika og Lysaker kan gi store miljømessige konsekvenser, ikke minst hvis all utkjøring av masse skal skje gjennom lokalmiljøet via såkalte ”tverrslag”. Vi har regelmessige møter med Jernbaneverket og ser ut til å kunne bli et samlingspunkt for alle de lokale grupperinger (grunneiere, skole, barnehager) som er engasjert i saken.

Styret i Naturvernforbundet i Bærum blir ikke arbeidsledige med det første. Men vi ser stadig tydeligere at vårt arbeid bærer frukter når vi er synlige og fremstår som dialogskaper og konstruktiv bidragsyter.

Med hilsen
Jan Schwencke
leder

NØTTEKRÅKA

Har du forslag til stoff?

Ta kontakt med:
Jan Schwencke, tlf. 67 12 01 78
E-post: jan@schwencke.net
Wenche Landaas, tlf. 67 14 30 76
E-post: wenche.landaas@c2i.net

Utgitt av:

Naturvernforbundet i Bærum (NiB)
Postboks 252, 1319 Bekkestua
Bankgiro: 1627 11 34243
Postgiro: 0540 0800539
Ansvarlig redaktør: Wenche Landaas
Utforming: David Keeping
Trykk: Haslum Grafisk AS

NY KONTORLEDER SØKES

Naturvernforbundet i Bærum (NiB) er Bærum's lokale forening tilsluttet Norges Naturvernforbund. NiB har ca. 800 medlemmer og består av et aktivt og engasjert styre og flere dyktige medhjelpere som behandler en rekke saker med det formål å verne Bærum's rike natur- og kulturverdier.

Vi søker nå en kontorleder som vil få følgende arbeidsoppgaver:

- hente og fordele post
- forestå utsendelser til medlemmer og andre
- noe korrespondanse, arkivering, oppdatering av hjemmesider
- referatskriving fra styremøtene hvor kontorleder deltar

Vi søker en selvstendig og samarbeidsvillig person, gjerne med interesse for naturvern. Stillingen vil ha en ramme på ca. 200 timer per år. Godtgjørelse vil bli avtalt.

Interesserte bes ta kontakt med styreleder Jan Schwencke, tlf. 67 12 01 78, evt. per e-post: jan@schwencke.net

Isi-området består av en rekke verneverdige vegetasjonstyper og har et rikt og variert kultur- og skogslandskap. Det representerer et integrert, lokalt økosystem av en type det neppe finnes mange igjen av på Østlandet. Små endringer i form av anleggs- og veiutvidelser, gjødsling, sprøyting og andre bruksendringer kan lett føre til at den generelle økologiske balansen i landskapet forstyrres, og at små nøkkelbiotoper ødelegges. Og hva skjer da med sommerfuglene?

*A: Isi-landskapet sett fra Skuibakken. Foto: P.H. Nervold
B: Topografisk kart fra hyperlink: <http://baerumskart.norkart.no>*

778 sommerfuglarter er til nå registrert på Isi.

Er det mulig å redde det unike Isi-området?

Skulle Bærum kommune i dag velge lokalisering av et avfallsområde, er jeg sikker på at Isi IKKE hadde blitt valgt. Til det er området for verdifullt. En nylig utarbeidet rapport, som tar for seg vegetasjonen og insektlivet på Isi, presenterer et nesten utrolig stort, variert og sjeldent biologisk mangfold og et økologisk samspill som er svært sårbart. Derfor er helheten i dagens landskap så viktig å ta vare på.

Dette står i sterk kontrast til Reguleringsplan for Isi Miljøpark som torsdag 27. januar havnet på bordet til Plan- og miljøutvalget til førstegangsbehandling. Til dels store arealer er foreslått avsatt til utvidelse av avfalls- og gjenvinningsområdet eller til såkalt avfallsbasert industri.

Arbeidet med Isi-rapporten er utført av professor Per Seglen på

oppdrag fra Naturvernforbundet i Bærum. Seglen bor selv "midt i smørøyet" på Isi og kartla i fjor også sommerfuglfaunaen på oppdrag fra oss.

KLIMAGUNSTIG LOMME

Isi-området i vestre Bærum synes å representere en klimagunstig "lomme" hvor sjeldne, kravstore arter trives. Området består av en rekke verneverdige vegetasjons-

typer og har et rikt og variert kultur- og skogslandskap. De eksponerte, nesten vertikale, sørvendte fjellsidene i Eineåsen fanger opp mye solvarme, og bidrar trolig vesentlig til de høye sommertemperaturene på Isi. Den varmekjære edelløvslogen langs sørskråningen er allerede vernet i form av Enli løvskogreservat, men det finnes andre områder som er svært sårbare og viktige å sikre.

INTEGRERT, LOKALT ØKOSYSTEM

Isi representerer et integrert, lokalt økosystem av en type det neppe finnes mange igjen av på Østlandet. Det er de åpne landskapselementene (engstykkene og kantvegetasjonen) i økosystemet som er mest sårbare, idet små endringer i form av anleggs- og veiutvidelser, gjødsling, sprøyting og andre bruksendringer lett kan føre til at den generelle økologiske balansen i landskapet forstyrres, og at små nøkkelbiotoper ødelegges.

Mange av de mest sjeldne sommerfuglartene i Norge har noen av sine nordligste levesteder nettopp på Isi. 778 forskjellige arter er registrert i området, noe som gjør denne lokaliteten til en av de mest artsrike i landet vårt. På bildet ser du den meget sjeldne lindsigdvinge (sabra harpagula).

Foto: Jan Schwencke

OVER 40 UTRYDDINGS-TRUEDE SOMMERFUGLARTER

Insekter er enda mer klimafølsomme enn planter, og har ofte komplekse økologiske krav som gir dem en begrenset geografisk forekomst. Mange av de mest sjeldne sommerfuglartene i Norge har noen av sine nordligste levesteder nettopp på Isi. 778 forskjellige arter er registrert i området, noe som gjør denne lokaliteten til en av de mest artsrike i landet vårt. Over 40 av disse artene står på den nasjonale rødlista over sjeldne og utryddings-truede arter.

HELHETEN ER VIKTIG Å BEVARE

Mange av sommerfuglartene som til nå er funnet på Isi benytter edelløvs-kogens trær og busker som næringsgrunnlag på larvestedet, mens de voksne sommerfuglene lever av nektar fra blomstene i skogens randsoner og i det åpne kulturlandskapet. Det er altså slik at ALLE vegetasjonselementene i Isi-landskapet bidrar til det biologiske mangfoldet.

Området utgjør et sammenhengende, integrert økosystem som bør søkes bevart i sin helhet.

PARADOKS

Det er et paradoks at for å møte kravene til mer miljøvennlig avfallsbehandling, må kanskje noen av Bærums viktigste naturarealer vike. På Isi står vi i fare for å ødelegge naturens eget samspill - og dermed de unike verdiene som fremdeles finnes i området. Dette må forhindres. Bærums barn er med rette stolte over

gulveisen "sin", som har helt spesielt store forekomster i vår kommune. Tenk hvor stolte generasjoner av nye bæringer ville bli ved å kunne utforske et stort område fullt av sjeldne sommerfugler. Jeg krysser fingrene for en konstruktiv prosess og en positiv løsning som både naturen og Bærums befolkning kan leve med i fremtiden.

Jan Schwencke
Leder av Naturvernforbundet i Bærum

Per Seglen med en av svært mange kasser som viser den sjeldent store sommerfuglfaunaen på Isi. Han har utført et uvurderlig arbeid med rapporten om vegetasjonen og innsektlivet på Isi - på oppdrag fra Naturvernforbundet i Bærum. Han vet nå bedre enn noen gang at området rundt ham er unikt, men også hvor sårbart det er. Dette vet nå politikerne også.

Foto: Per Seglen/Jan Schwencke

Per Seglen presenterte Isi-rapporten for Plan- og miljøutvalget 13. januar. Fra venstre: Per Seglen, Brit Moe (Ap), Tore Bough-Jensen (H), Hans Petter Skattum (H), Ole Andreas Lilloe-Olsen (V) og leder Anne-Gerd Steffensen (Frp). Leder Jan Schwencke og Gry Thune Young fra styret i Naturvernforbundet i Bærum var også til stede i møtet og på den senere befaringen på Isi.

Foto: Jan Schwencke

Konstruktiv dialog med politikerne om Isi

Per Seglen presenterte selv sitt arbeid med Isi-rapporten for medlemmene av Plan- og miljøutvalget 13. januar i år. Naturverdiene i området synes udiskutable. Naturvernforbundet i Bærum innser at saken er svært vanskelig og ønsker å være en konstruktiv medspiller i prosessen. Vi arbeider allerede med forslag til hvordan saken kan løses på en mer natur- og miljøvennlig måte, og mener så langt at det er mulig å få til en "både-og-løsning". Utvidelsene som er skissert på Isi, er i den presenterte form ikke akseptable – naturen vil i for stor grad lide.

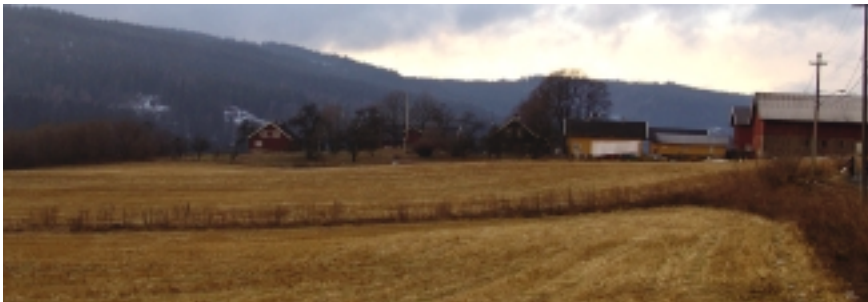
Viktige områder å belyse i Isi-saken:

- Kan det arealet som i dag benyttes til avfalls-

behandling og gjenvinning på Isi utnyttes mer effektivt og fremtidsrettet?

- Kan deler av dagens avfallsdeponiarealer frigjøres i de nærmeste tiår slik at utvidelser til avfallsbehandling og gjenvinning kan skje innenfor dagens arealgrenser?
- Hvilke nye arealer på Isi kan, om nødvendig, tas i bruk uten å påvirke det sårbare naturområdet i for stor grad?
- Hvilke deler av avfallsbehandling, gjenvinning og avfallsbasert industri bør i fremtiden ligge samlet på Isi fremfor å være lokalisert på andre, mindre sårbare områder?

Ny lov kommer om mangfold i naturen. Kommer den i tide?

Isi representerer et integrert, lokalt økosystem av en type det neppe finnes mange igjen av på Østlandet. Nå er verdiene doku-mentert. Politikerne kjenner til konsekvensene hvis de allikevel velger en kraftig nedbygging av dette unike området.

Foto: Jan Schwencke

Dag O. Hessen, professor i biologi ved Universitetet i Oslo, er medlem av utvalg for ny lov om mangfold i naturen. Loven vil erstatte nåværende naturvernlov, men vil ha et mye videre virkeområde. Utredningen (NOU 2004:28 Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold) ble overrakt miljøminister Hareide 7. desember 2004. Utredningen er på over 800 sider. Den nye loven kan bli svært viktig når skjebnen til områder som Isi skal avgjøres. Fra Hessens debattartikkel i Aftenposten 23. januar har vi plukket ut følgende:

"I år 1900 befant halvparten av Norges areal seg mer enn 5 km fra "tyngre tekniske inngrep", nå er dette redusert til under 12 prosent - og det minker stadig...

Et av hovedsiktemålene med lovforslaget er å bringe Norge

opp på nivå med resten av Europa og bidra til å oppfylle internasjonal lovgivning og verdensprinsipper...

En viktig erkjennelse er at naturen ikke er statisk, og hovedtanken er at man skal sikre tilstrekkelig av økosystemer og genetisk grunnlag for en videre utvikling av livet slik det har foregått i 4 milliarder år. Slik sett kan man si at det også dreier seg om bevaring for forandring...

Det finnes ikke eksakte svar på hvor mye av et økosystem som må bevares for å være "funksjonsdyktig". Det vi vet er at tap av arter er irreversibelt, det representerer tapte muligheter både for livet selv og for utnyttelse av de gener og egenskaper som gikk tapt...

Vi har simpelthen et moralsk ansvar overfor andre arter"

Hva gjør vi med våre ressurser? Vil vi helst bli kvitt hageavfallet raskest mulig, eller kan det være fordeler med gjenvinning i nærmiljøet? På Eiksmarka tok vi utfordringen. Her er våre erfaringer.

Innsamling av hageavfall

Gjennom tre års erfaringer fra vårryddeksjoner i Eiksmarka Vel er det funnet en modell for innsamling av hageavfall. Målet var å redusere trafikken til Isi i størst mulig grad. Samtidig oppnådde vi at mye av de økonomiske og bioorganiske ressursene forble i nærmiljøet. Alt dette har vi lyktes med!

Modellen slik den er i dag, fordrer et samarbeid med Bærum kommune, som stilte med lokalt mottak for hageavfall, og frivillige organisasjoner i nærmiljøet.

Arbeidet gikk i hovedtrekk ut på at hageavfall ble levert ved porten, samlet opp og for en stor del kappet opp og resirkulert i nærmiljøet. Den resirkulerte kvisten kom til nytte i hagene på Eiksmarka.

Erfaringene fra Eiksmarka er gode når det gjelder lokal bruk av kvistavfallet.

I 2004 samlet 4 ulike aktører inn 1 050 m³ løst pakket kvist, fordelt slik:

1. 2 innleide personer i bil med fliskutter, 350 m³ – 25 000 kr
2. 1 innleid person i stor lastebil med kran, 500 m³ – 35 000 kr
3. 1 lokalt kommunalt mottak i nærliggende skolegård 200 m³ – 15 000 kr
4. 6 personer i 3 personbiler med tilhengere som leverte til lokalt kommunalt mottak i skolegården på Østerås. Disse jobbet til sammen 28 manntimer i løpet av en søndag. Av disse bidro 2 personer med tilrettelegging for henting med lastebil i løpet av påfølgende uke.

Hvordan organiserte vi arbeidet?

Kvist under punkt 1 ble til flis som gikk tilbake til hagene som dekkstrø under busker (**demper vekst av ugress**) eller til fuktregulering i kompostbinger. Flisen ble midlertidig lagret på lokalt egnede plasser i nærmiljøet på Eiksmarka (f.eks. på P-plassen til biblioteket). **Altså 30 % av kvisten gikk tilbake til lokalmiljøet på Eiksmarka.**

Kvist fra punktene 2 og 3 gikk alt til Isi i store lastebiler eller containere. I vårt tilfelle utgjorde dette 70 % av totalvolumet kvist. Punkt 3 ble levert Isi på søndag utenom vanlig åpningstid. Punkt 2 ble levert Isi på hverdager utenom rushtidene for avfallslevering. En container eller lastebil representerer

Fordelene med innsamling, kvisting og gjenvinning på stedet er mange:

1. Vi styrker relasjonene i nærmiljøet kombinert med en rasjonell og rimelig håndtering av hageavfall.
2. Ulempene som følger levering av hageavfall til det kommunale mottaket på Isi blir vesentlig redusert både for den som leverer og for kommunen som mottar.
3. De som har hageavfall, får fjernet alt kvistavfallet ved egen hageport, men må til gjengjeld håndtere grov kvist, løv og gress på egenhånd.
4. Grov kvist egner seg ofte som ved.
5. Løv, gress og finere kvist kan med fordel komposteres i egen hage for å bli til matjord. Løv og gress fra hager inneholder gjerne små steiner og grus som skader maskineriet i fliskutterne som brukes på kvistavfallet. Løv og gress ønskes derfor ikke levert sammen med kvistavfall.
6. Bieffekter av punkt 5 blir meitemark til fisketurene og bedre overvintringsmuligheter for piggsvinene som trives i komposthauger.

En vinn-vinn-situasjon for alle parter!

Foto: Torbjørn Endal

Flis tørkes i striesekk om sommeren. Brukes til strø i kompostbingen hele året eller under busker om sommeren.

*Foto:
Torbjørn Endal*

Opptenningsved fra kvister i egen hage. Hvorfor kaste brukbar opptenningsved?

*Foto:
Torbjørn Endal*

15-20 personbiler med tilhengere. Både leveringstidspunkt for lastebilene og det store transportvolumet bidro til stor reduksjon i bilkøene til Isi.

Litt om tidsforbruket

Alle eiendommene ble kvitt kvistavfallet i løpet av 1 uke. 20 % av dette ble levert på en søndag. Resten ble levert og/eller fliskuttet påfølgende virkedager.

En person koordinerte innsamlingen. I gruppen som leverte til lokalt mottak i skolegården var det aktører fra et idrettslag, et korps og Eiksmarka Vel.

Kan ordningen utvides i Bærum?

Bærum kommune og Bærum Velforbund ser nå sammen med andre på mulighetene for å kunne styrke denne ordningen til glede for hele kommunen. Blant annet gjelder dette muligheten til å kunne opprette nye mottak (ikke deponier) for hageavfall, i tillegg til Isi. Disse nye mottakene er tenkt lagt til Bærum øst og syd.

Velforeningen støtter opp

Kostnadene til en slik innsamlingsform for hageavfall administreres best av en vel-

forening. Koordinatoren jobber i samforstand med velforeningen. I Eiksmarka Vel omfatter ordningen 2000 husstander av ulik type (blokk, rekkehus, villa) fordelt på 1000 eiendommer.

Hvis en velforening velger å satse litt tid og penger på ordningen, vil lokalbefolkningen ha mange fordeler. Den lokale foreningen som står for selve innsamlingen, får i tillegg anledning til å tjene noen kroner.

Er det noen gode naturvernere der ute...

...som tar utfordringen og organiserer en slik innsamling i sitt nærmiljø? Med økt kompostering sparer vi miljøet vårt på alle måter, vi gjenvinner hagens ressurser, og ikke minst legger vi bedre til rette for en lokal bestand av piggsvin. Og piggsvin spiser som kjent snegler og insekter som vi ikke vil ha i hagene...!

Sist men ikke minst: Avfallsmottaket på Isi planlegges utvidet pga. for liten kapasitet. Isi-området ligger i naturskjønne omgivelser, som vil bli skadelidende ved en utvidelse. Ved å redusere avfallet som går til Isi, kan vi bidra til at Isi-området fortsatt skal være gunstig for de sjeldne sommerfuglene som finnes der. Les mer om sommerfuglene på side 3.

Trenger du flere argumenter for å gå i gang?

De som er interessert i å få vite mer om ordningen, kan henvende seg til Torbjørn Endal på telefon 67 14 92 07 eller 91 86 13 00.

E-post:
torbjorn.endal@vetinst.no

Torbjørn Endal

Når skal vi oppleve at T-banen er like naturlig som privatbilen, og ikke bare en rød flekk der borte i det fjerne?

*Foto:
Terje Jakobsen*

"Det er viktig at folk bryr seg."

Kolsåsbanen og drømmen om de kollektive løsningene

Ja, endelig - så er den på skinner igjen. Noen iherdige, flittige, arbeidsomme, dyktige, engasjerte mennesker satte alt inn - og fikk det til. Til slutt, etter mange runder og etter mer enn ett års stans av Kolsåsbanen. Den 22. november 2004 var alt klart for gjenåpning, og passasjerene kunne igjen fraktes til sentrum - uten å måtte ty til privatbilen. Kirsti M. J. Alvik som er en av flere i Aksjonsgruppen for drift av Kolsåsbanen, uttalte til Budstikka den 15. desember i fjor at det er viktig at folk bryr seg. De gode og for mange innlysende løsningene, som å ha et lite støyende, lite forurensende og effektivt transportmiddel fra forstad til bysentrum, kommer nemlig ikke alltid av seg selv. De kommer

gjerning etter behørig press, argumentasjon, pressedekning, informasjonsutveksling, påviste saksfeil i byråkratiet - og kanskje viktigst av alt - fordi noen TROR på miljøvennlige løsninger.

Hvor går veien videre?

Det er gledelig å studere nye skisser over mulige traséer for forlengelse av Kolsåsbanen. Nytenkning er forfriskende og gir håp. Selvfølgelig må det satses på fortsatt drift av banen, til tross for

uavklarte budsjettposter og et svært så løselig plassert budsjettansvar. Flere har fremsatt gode forslag til mulige nye veier å gå med Kolsåsbanen, slik at ikke minst trafikkgrunnlaget skal være tilstrekkelig.

Ikke uventet har Aksjon for drift av Kolsåsbanen anbefalt forlengelse av banen til Rykkinn, som har ca. 10 000 innbyggere. Bra. Flere mulige veivalg får man selvfølgelig, en rekke hindre må overvinnes - i mer enn én betydning.

Politisk nestformann i Bærum Høyre, Hans Petter Skattum, har skissert en mulig forlengelse av banen til Sandvika, fra Rud-Hauger, via Løxa, i tunnel til Franzefoss og Hamang, for å smelte sammen med øvrige trans-

Det er utrolig hva man kan få til, så snart man har bestemt seg for retningen. Det viser Kolsåsbaneksjonistene med all tydelighet.

portmuligheter i Sandvika. Også et godt forslag å tenke på.

I den fasen vi er inne i nå, er det kanskje vel så viktig å fremheve og bejuble idéene, som å fordype seg i elendige budsjetter og ansvarsfraskrivning fra ulike hold. Hvis vi erkjenner at vi foretrekker kollektivtransport og har de beste grunnene for å velge nettopp det, skal vi holde fokus her. Å skule til pengene i enhver sammenheng, kan bety døden for de fornuftige og fremtidsrettede løsningene.

Har noen tatt til orde for en idédugnad for hvor banen skal gå videre?

Hva er viktig for folk?

Folk vil reise raskt, billig og bekvemt. Av disse grunner foretrekker mange kjøring i privatbil, kun sammen med sin lille matpakke. Ofte er det fortsatt raskest, om enn ikke alltid billigst, men i hvert fall mest bekvemt. Noen skal på et møte i løpet av dagen, barna skal leveres i barnehagen om morgenen - hvem tenker på miljøet og rute-tider i en sådan stund? *Utfordringen blir å gjøre kollektivtransporten bedre: raskere, hyppigere, billigere, mer behagelig og kanskje også lettere tilgjengelig.* La oss drømme litt om dette, og gå inn for saken.

Har vi noe å lære av andre?

Ingen byer og tettsteder i Europa har en smertefri avvikling av trafikken, uten forurensning, støy og køer. Noen har funnet gode løsninger som vi kan skule til og kanskje lære av.

I Oxford, nordvest for London, har det vært store trafikk- og forurensningsproblemer. Hovedkilden til forurensningen er kjøretøyene. Bygninger smuldret opp, luftforurensningen var av de verste i området, og en slik by med trange gater og historisk sus har lite å by på av parkeringsplasser. Allerede for 30 år siden innså man at det måtte satses mer på kollektivtrafikken. *Det ble etter hvert anlagt flere innfartsparkeringer et godt stykke utenfor sentrum, hvor bussene stadig var på inn- eller uttur.* I dag er det flere store samleplasser for privatbiler rundt Oxford, hvor bussene henter passasjerene, og er samkjørte med andre ruter som går til London eller flyplassene. På alle skilt er det godt synlig: la bilen stå, parker her og ta bussen! Kan en slik løsning være noe å tenke på for den videre utvikling av Kolsåsbanen, mot Rykkinn, med Rud, Bærums Verk og Sandvika som utvidet passasjergrunnlag?

Eksempelet Oxford

- Oxford har ca 100 000 innbyggere
- Området regnes som en forstad til London
- Trafikken påførte sentrum store forurensningsproblemer
- 5 store innfartsparkeringer er anlagt, hvor busser går i skytteltrafikk til sentrum
- Avgangstider: hvert 8. - 10. minutt i rushtid, ellers gjerne hvert 15. minutt
- Barn kjører ofte gratis med bussen
- P-pris per bil: ca. 7 kroner

Jeg i Bærum i Norge

Sist men ikke minst, må det være klart at Bærums trafikkproblemer ikke skal løses av Bærum alene. Trafikkavviklingen her er i stor grad en regional og statlig oppgave. En personlig oppgave er det imidlertid også, fordi man en rekke ganger bevisst kan velge et kollektivt transportmiddel fremfor privatbilen - der det kollektive fungerer.

Spørsmålet til slutt er: Vil vi?

Wenche Landaas

Kilder: Budstikka, www.parkandride.net

Eiksmarka T-banestasjon. Ved stasjonen ligger en liten P-plass for brukere av banen. Hva om vi satset på større P-plasser for å samle opp flere brukere til de minst forurensende og støyende transportmidlene?

Foto:

Trond Taugbøl

Parti av Isi-elva
ved Vøyenenga.

Foto:
Erik Sennesvik

Hva er i ferd med å skje med SANDVIKSVASSDRAGET?

Sandviksvassdraget er under sterkt press fra ulike utbyggingsinteresser. Planer foreligger for utvidelse av Isi-området til avfalls- og industrivirksomhet, næringsinteresser vil bygge ut langs Isielva og på Vøyenenga planlegges ny skole, boliger og kjøpesenter.

Vassdraget omfatter elvene Lomma og Isielva som går sammen til Sandvikselva ved Løxa. Ved Vøyenenga renner Isielva i et slettelandskap med opprinnelig store flomdempende egenskaper. Dette landskapet er fra naturens side ment å kunne ta unna store vannmengder. I dette elvesystemet går det både sjørret og laks som begge kommer opp fra sjøen for å gyte. **Faktisk er dette vassdraget ved Isielva det vassdraget i Norge som kan vise til størst overlevelsessevne blant natur-lig produsert yngel.** Ganske tidlig fattet likevel noen interesse for å hjelpe laksefiskene i Sandviksvassdraget. Klekkeriet på

Hamang ble opprettet for over 100 år siden. Og er med det Norges eldste. **Klekkeriet er meget enkelt i sin utforming, men ikke desto mindre viktig for å kunne opprettholde en levende stamme med laksefisk i dette vassdraget.**

Vannet i nedre del av vassdraget er egentlig surt. Men vanntilførselen i de øvre deler av vassdraget renner gjennom kalkrik grunn, senker surhetsgraden og er med på å gjøre livs- og ynglevilkårene for laksefiskene meget gode. Ikke bare vannets surhetsgrad er viktig. Tilgang på mat og gode gyteplasser kombinert med tilstrekkelig vannføring med god temperatur er avgjørende. Laks trives best ved 4–10 °C. Det sier seg selv at varme sommerdager kan bli et problem hvis det ikke er tilstrekkelig med kantvegetasjon som kan dempe solinnstrålingen. Oksygeninnholdet i vannet synker med stigende temperatur.

Hva NÅ?

Vi kan dokumentere at det som for 30 år siden var 250-årsflom i vassdraget i dag er redusert til 10-årsflom. Dette skyldes trolig en kombinasjon av tekniske inngrep samt økt nedbør. Samtidig presser Bærum Næringsråd på for å bygge ut deler av elvelandskapet i tråd med tidligere vedtak. Og vi vet at politikere ofte gir dispensasjon fra vedtak som er ment å ivareta naturmiljøet. Det er med bekymring Naturvernforbundet i Bærum ser på dette vassdraget!

Norge er gjennom EØS-avtalen forpliktet til å følge retningslinjene i EUs Vanndirektiv. Etter noen års ørkenvandring bestemte myndighetene høsten 2004 at Miljøverndepartementet skal ha ansvaret for forvaltningen av EUs Vanndirektiv i Norge. **Vanndirektivet slår fast at hele nedbørsfeltet til vassdragene skal beholde sin naturlige utforming.** Og der det ikke er slik, skal

tiltak i størst mulig grad tilbakeføre nedbørsfeltet til de opprinnelige naturlige kvaliteter.

Sett i lyset av formålet med EUs Vanddirektiv er Bærum på god vei i motsatt retning. Hva med avrenninger fra et utvidet Isi industri- og avfallsanlegg? Ytterligere næringslokaler ønskes bygget nær inntil elveløpet. Vil kantvegetasjonen som er avgjørende for mat og skygge få lov til å stå? **Vil elvelandskapets flomdempende jordsmonn bli byttet ut med stein og pukk som ikke holder på vannet?** Ytterligere asfaltering av elvenære områder samt bygging av flomvoller vil

øke vannføringen og flomnivået i nedre deler av vassdraget. Vi tror ikke dette er til fordel for laksefiskene. Denne utviklingen mener vi absolutt ikke er bærekraftig og er et varsku til kommunens politikere om å ta skjeen i en annen hånd.

Skal de lokale stammene av sjøørret og laks ha en fremtid i dette vassdraget, må Bærum kommune sette bremsene på NÅ! De gode krefter representert ved lokale fiskeforeninger, velforeninger og naturvern må nå stå sammen om et levedyktig Sandviksvassdrag.

Torbjørn Endal

*Isklokker: Etter den første nattfrossten oppstår noen flotte, naturlige klokker av is med luftbobler i. For å se disse må man være ute akkurat denne første frostdagen – dagen etter er de borte.
Foto: Jan Schwencke*

Vær med på slåttedugnad på Kolsås og Lilløyplassen!

Fra midten av juli 2005 skal NiB svinge ljàen og kjøre liten slåmaskin disse to stedene. I alt 20 mål eng skal under kniven. Dette gjør vi for å holde landskapet åpent og som et bidrag til å opprettholde mangfoldet av planter disse stedene. Vi vet at folk setter pris på at jobben blir gjort. Men dette krever en viss innsats som vi ønsker flere skal være med å ta del i. Dette er en ypperlig anledning for rastløse medlemmer til å ta i et tak.

Arbeidet er ikke spesielt tungt, men krever en smule tålmodighet. Og det er en ypperlig anledning til å treffe likesinnede i friluft. Vi ser det som et avslappende sosialt treff iblandet litt go'svette.

*Engslått ved Naturhuset. Naturelsker Johnny Pedersen og Torbjørn Endal svinger ljàen.
Foto: Tom Ekeli*

På Lilløyplassen ved Fornebo vil vi i år servere slåttegrøt med tilbehør til dem som deltar.

Nøyaktig tidspunkt vil bli kunngjort for de interesserte når tiden nærmer seg. Gresset må være tørt når vi slår og været må derfor tillate at vi setter i gang. Hovedtyngden av arbeidet vil bli gjort i løpet av andre halvdel av juli. Men ikke før! Det er viktig at flest mulige planter rekker å sette frø før vi slår.

Hvorfor skal ikke du være med i år?

Hold av litt tid de 2 siste ukene i juli hvis du kan!

Interesserte bes kontakte:
Torbjørn Endal
torbjorn.endal@vetinst.no
67 14 92 07

Tom Ekeli
tomekeli@online.no
67 14 14 80

Vi melder tilbake pr. e-post.

Lysaker- elvas Venner

Naturvernforbundet i Bærum og andre aktuelle organisasjoner ble av Oslo Elveforum invitert til å delta i et møte den 17. november som hadde til formål å etablere en venneforening for Lysakerelva. En representant fra vår forening deltok og man lyktes på møtet å få etablert et interimstyre.

Interimstyret hadde sitt første møte den 7. desember og det tas sikte på å innkalle til en generalforsamling i april for valg av styre m.m. Personene i interimsstyret er fra Oslo-siden av Lysakerelva og det er svært ønskelig med deltagelse fra Bærum. Interimstyret har særlig kastet sine øyne på Naturvernforbundet i Bærum. Det er derfor med glede vi kan opplyse at styremedlem Trygve Hansen har sagt seg villig til å representere vårt lokallag, i første omgang i venneforeningens innledende fase.

Interimstyret mener at venneforeningens arbeidsområde ikke bare bør dekke strekningen Lysaker - Bogstadoset, men også Sørkedalselva. Derfor vil interimstyret overfor generalforsamlingen foreslå at venneforeningens navn endres til **Lysakervassdragets Venner (LVV)**.

Ellers gjengir vi to av de fire punktene i interimstyrets **forslag** til formålsparagraf:

- LVV skal fremme bevaring og utvikling av natur-, historie- og kulturmiljøet i og langs Lysakerelva og Sørkedalselva og deres

tilflytende bekker og elver, som er områder for offentligheten.

- LVV samarbeider med andre elveforeninger i Oslo gjennom Oslo Elveforum, og med Naturvernforbundet i Bærum.

Når det gjelder sistnevnte punkt, har ikke styret i Naturvernforbundet i Bærum formelt fått seg forelagt og således ikke tatt stilling til hvorvidt det er ønskelig at vårt lokallag eksplisitt skal nevnes i formålsparagrafen til Lysakerelvas Venner.

Finn Otto Kvillum

VIS RESPEKT FOR SALAMANDEREN!

Salamanderne er de dyr som har levd lengst her på jorden - i om lag 300 millioner år! Dette viser en utrolig overlevelsessevne.

De har sine leveområder innenfor noen hundre meter fra dammen der de formerer seg. Salamandere lever hovedsakelig på land. Men uten dammer og tjern kan de ikke formere seg.

I de seneste tiårene er man blitt klar over at amfibiene (frosk, padde, salamandere) er i sterk tilbakegang over hele kloden. Også i Norge! Norge er kanskje det land i Europa som har størst forekomst av stor salamander, men selv hos oss er den sjelden.

Det bør være et tankekors for planpolitikere at parallelt med all drenering, gjenfylling og nedbygging av dammer og fuktig terreng i moderne tid, er klodens eldste arter i ferd med å forsvinne. - Og det er ikke greit.

Femteklassinger fra Stabekk varneskole med hendene fulle av salamander fra Skallumdammen. Foto: Jan Schwencke

Vi har tidligere hatt innlegg fra både Høyre og Venstre. Denne gangen inviterte vi Kari Seljelid fra Arbeiderpartiet i Bærum til å skrive litt om partiets miljøvernarbeid.

Miljøspørsmål er viktig for Arbeiderpartiet:

Arbeiderpartiet mener at Bærum kommune må realisere målet om å bli en ledende miljøkommune ved å følge opp Lokal agenda 21. Forholdene må legges til rette for lek og friluftsliv i boligområder, skog og mark.

Vi er kjempefornøyd med kommunestyrets vedtak 26.01.05 om en balansert flerbruksplan for Bærum kommunes skoger. Skogens betydning som fornybar ressurs, betydning for friluftsliv, idrett og naturopplevelser understrekes. Skogen er arnested for biologisk mangfold og har arenaer for undervisning og forebyggende helsearbeid. Derfor vil Bærum Arbeiderparti bevare markagrensene og marka. Det er å håpe at private grunneiere også kan forholde seg til planen.

Selv om Arbeiderpartiet er opptatt av boligbygging til unge og arbeidsøkende, støtter vi Grøntstrukturplanen for Bærum. Grønne lunger og områder til friluftsliv er viktige for miljøet!

Arbeiderpartiet satser på kollektivtrafikk fordi forurensning fra biler er et stort miljøproblem. AP har kjempet for Kolsåsbanen og er svært glade for gjenåpningen. Vi arbeider for at metro blir fremtidig løsning fordi bybane til Kolsås er lite fremtidsrettet. Kravet til metro er større trafikkgrunnlag. Derfor ønsker vi noen flere boliger langs Kolsåsbanen uten å ta viktige grøntområder. Det vil gi boligsøkende nye muligheter. Alle avventer vi endelig beslutning om baneløsning.

Hovedstadsregionen trenger mer penger fra Staten for å få løst trafikkproblemene, slik at kollektivtilbudene utvikles til beste for miljøet og befolkningen. Nytt dobbeltspor for NSB vil øke kapasiteten for lokaltogene; men Fornebu-banen må realiseres slik at byggearbeidene på Fornebu kan starte.

Bærum Arbeiderparti støtter kravet om ny E 18 gjennom Bærum av miljømessige årsaker. Ny E 18 mest mulig i tunnel og

lokaltrafikk på dagens trasé, vil løse mange problemer. Arbeidet med 4-felts vei for E 16 Vøyenga - Bjørum påstartes nå ENDELIG i 2005. Reguleringsplanen er nå vedtatt i kommunestyret. Det nytter å stå på!

ISI- avfallsanlegg: Arbeiderpartiet er for at det skal legges til rette for kildesortering og gjenvinning, men utvidelsen av ISI er problematisk. AP er skeptiske til den store utvidelsen av ISI, spesielt bilopphuggeri, områder for ny virksomhet og pukkverk. Konsekvensene for kulturlandskapet, kulturminnene og planlagt veisystem må vurderes nøye. Fauna og biotoper må skjermes mest mulig.

Takk for muligheten til å skrive her i bladet. Vi ønsker Naturvernforbundet lykke til med viktig arbeid! Friluftslivets år må bli et godt år!

Hilsen for Bærum Arbeiderparti
Kari Seljelid

Friluftslivets År 2005

Hovedformålet med markeringen av Friluftslivets År er

- å få til en **folkelig mobilisering** til gagn for norsk friluftsliv i vid forstand
- å **synliggjøre** friluftslivets mangfold og samfunnsmessige betydning
- å fremme verdien ved **det enkle friluftslivet**

Naturvernforbundet i Bærums markering av Friluftslivets År skjer først og fremst gjennom lokallagets deltagelse i Bærum LA 21 Turveiselskap. Turveiselskapet sammen med Bærum kommunes Natur- og idrettsforvaltning står for den offentlige markeringen av Friluftslivet År i Bærum. Hver måned i løpet av året vil det bli kunngjort en Månedens Turvei med den målsetting å få innbyggerne til både å bli kjent med og bruke turveiene med sine opplevelsesverdier.

Vi oppfordrer våre medlemmer og andre til å følge med i Bæringen og på Bærum kommunes hjemmeside med adresse www.baerum.kommune.no. Der vil dere finne opplysninger om Månedens Turvei gjennom hele året.

Frisk luft og lett mosjon i naturskjønne omgivelser fornyer tanken og gir ekstra krefter.
Foto: Terje Jacobsen

En handlevogn var blant det som ble fisket opp av Skallumdammen. En full container var resultatet etter formiddagens jobb.
Foto: Zsuzsa Fey

Ryddedugnad på Skallum

En gang i begynnelsen av november ble det sendt ut melding til styremedlemmer og noen andre naturvernere, om en ryddedugnad ved Skallumdammen. Det var på kort varsel, men likevel møtte størstedelen av styret opp sammen med noen andre NiB-medlemmer. I ettertid kunne man fastslå at det hadde vært en heldig avgjørelse å få dugnaden unna så fort som mulig: fire dager etter dugnaden kom det 10 cm snø, og uken etter var det 10 kuldegrader!

Vi hadde hell med været, det var strålende sol hele dagen, og det var behagelig å være ute selv om jobben var mindre morsom. Oppgaven var å rydde i og rundt Skallumdammen. Det var mange «skatter» i og rundt vannet. Vi «fisket» blant annet ut fem sykler med forskjellig rustningsgrad, mange kvister, plastposer og store tregrener. Den største «skatten» var likevel en rusten handlevogn.

Også rundt dammen var det en del søppel, spesielt i den gamle eplehagen. Der fant vi ikke bare fine røde epler på trærne men også en god del reklameaviser,

gratisblader, og vanlige aviser som fylte fem-seks store søppelsekker. Vi kunne nesten ha startet en Narvesen-kiosk med disse... Blant funnene var reklame for Centra, Eiendomsmarkedet, Budstikka og Aftenposten. Det så ut som om noen rett og slett hadde dumpet disse trykksakene der i stedet for å dele dem ut til husstandene. Det ville ha vært mye klokere å kaste disse sakene i en container for returpapir... Alt i alt klarte vi å fylle en hel container med søppel.

Vi får håpe at når våren kommer blir den rene dammen til større glede for salamanderne som lever der.

Zsuzsa Fey

Nominerte kandidater til miljøvernprisen for 2004

Ifølge Naturvernforbundet i Bærums vedtekter kan det på årsmøtene deles ut en miljøvernpris hvis styret har funnet en egnet kandidat. For året 2004 er styret kommet frem til to kandidater. Vi røper her hvilke disse er med en kort begrunnelse.

Aksjon for drift av Kolsåsbanen som gjennom målrettet arbeid fikk fylkespolitikere til å gjenåpne Kolsåsbanen mellom Bekkestua og Kolsås. Aksjonsgruppen har også fått fylkespolitikere til å vedta utredning av en moderne T-bane til Kolsås til tross for et tidligere vedtak om

at Kolsåsbanen innen Bærums grenser på sikt skal betjenes av en bybane over Skøyen.

Jong Vel som på en konstruktiv måte fremmet et motforslag til ABBLs omfattende boligplaner på Søndre Jong. Jong Vels forslag innebar en halvering av boligmassen, bevaring av åsprofilen og et grøntområde. Motforslaget medførte at kommunestyret på det nærmeste tok til følge Jong Vels forslag.

Er du spent på hvem av disse som får prisen? Møt da opp på årsmøtet den 15. mars.

Se side 11. Foto: Jan Schwencke

Norsk Ornitologisk Forening

www.naturnett.org/nofab

Program for Asker & Bærum lokallag - Våren 2005

Velkommen til et godt, nytt og fuglerikt år med mange spennende turer. Vi sees på turene - husk niste og kaffe!

Mandag 28 mars: Påsketradisjon på Fornebu, Bærum

Fugleturtradisjonen 2. påskedag til Fornebu begynner å bli en klassiker med mye fugl og mange folk. Oppmøte ved Lilløyplassen Naturhus i Storøykilen (følg Oksenøyveien helt til bommen) kl 09.00, men her er temmelig sikkert folk fra kl 08.00, vi blir på stedet til kl 12.00. Fellestur med NOF Oslo og Akershus.

Turleder: Terje Bøhler tlf: 67 12 12 62.

Lørdag 9 april: Spennende spettetur i vårskogen

Oppmøte kl. 07.00 ved P-plassen for den nye gravlundens vis-a-vis Godthåp. Spennende- og tidlig- vårtur i områdene rundt Steins- høgda og evt. innover veien mot Muren for bl.a. å se og høre etter ulike spetter og om mulig ugler. Turleder er Per Stensland (67562913/95147499).

Søndag 17 april: Fornebu

Oppmøte ved Lilløyplassen Naturhus kl. 0900. Ekskursjon for spesielt å se etter kortnebbgås, storskarv og andre trekkere på vei opp fjorden. Turen er i samarbeid med Juniorgruppa.

Turledere Per Gylseth (67547901-90792585) og Johnny R. Pedersen (Juniorgruppa) (97713931).

Lørdag 30 april: Dugnad Lilløyplassen Naturhus, Fornebu, Bærum

Ta med rive, rake, trillebår, feiekost, malerkost, øks, arbeidshansker, kikkert og godt humør så skal vi gjøre det fint til en ny vår på "Plassen". Oppmøte på Lilløyplassen Naturhus, Oksenøya (følg Oksenøyveien helt til bommen) kl. 12:00. Morten Bergan kan kontaktes om du lurer på noe, tlf.: 67 14 98 58. Fugleguiden blir tilgjengelig for salg.

Søndag 8 mai: Kolsåstoppen

Tur til Nordre Kolsåstopp. Oppmøte på P-plassen for Kolsåsbakken slalom-/alpinløype kl. 0900. Vi ser etter arter som spetter, rødstjert og duetrost - er vi heldig ser vi også jerpe. Ta på passende skotøy - noe myr/sump. Turleder Terje Bøhler (67121262).

Torsdag 19 mai: Fuglesangtur til Dælivann

Start kl. 18.00 der Dæliveien starter, like ved Valler T-banestasjon. En klassiker! Er vi heldige får vi se både dvergspett og bøksanger. Turledere er Per Stensland (67562913), Johnny R. Pedersen (97713931) og Geoffrey Acklam (67 53 87 54).

Torsdag 2 juni: Kjaglidalen

Start kl. 18.00 fra Bjørum Sag bussholdeplass. Vi går innover langs elva med håp om å se fossefall, vintererle, rosenfink, gulsanger og kjernebiter, og samler oss ved Kjaglienga.

Turleder Geoffrey Acklam (67538754).

Søndag 12 juni: Tur til Vardåsen i Asker

Samarbeidstur med Naturvernforbundet i Asker. Oppmøte ved P-plassen ved Drengsrud kirke (den nye kirken) kl. 09.00. Dette blir en tur som nok også blir interessant for de som er interessert i botanikk. Turledere bestemmes senere.

Kontakt Terje Bøhler (67 12 12 62) ved spørsmål.

Fredag kveld 17 juni og natten til lørdag 18 juni: Nattsangertur

Sommernatten skal man ikke sove bort, men høre etter merksnodige fugler på de mest avsidesliggende deler av Akershus. Oppmøte: P-plassen ved bensinstasjonen på østsiden av Glomma, Fet-sund kl. 21:00. Dette blir en seeeen natts ferd, vi blir sikkert ute til morgengry. Turleder: Knut Eie tlf.: 67 80 39 76.

HØSTEN 2005 Steinerskolen i Bærum

- Ungdommens Teaterskole – teaterfaglig linje
- Musikklinje
- Almennfaglig linje – med fordypning i kunstoffag og matematikk.

Se vår hjemmeside:
www.steinerskolen-i-baerum.no eller kontakt

STEINERSKOLEN I BÆRUM

Grav Gårdsvei 5, 1358 Jar.
Tlf. 67 16 22 70

B

